

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-03-17

Närvarande: F.d. justitieråden Martin Borgeke och Mari Andersson samt justitierådet Petter Asp

Kompletteringar till EU:s nya gräns- och kustbevakningsförordning och förtydliganden i regler om unga lagöverträdare

Enligt en lagrådsremiss den 24 februari 2022 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag med kompletterande bestämmelser till EU:s gräns- och kustbevakningsförordning,
2. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
3. lag om ändring i vapenlagen (1996:67).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Ida Lönneborg och Sara Pettersson.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s gräns- och kustbevakningsförordning

3 §

I paragrafen föreskrivs att utländska tjänstemän som ska tjänstgöra enligt EU:s gräns- och kustbevakningsförordning (förordningen) eller vissa andra förordningar och direktiv, får ges tillstånd att i Sverige utöva befogenheter som utgör myndighetsutövning. Av författningskommentaren till 3 § (se s. 42) framgår att vissa beslut enligt den förordning som avses i 3 § första stycket 2 inte ska omfattas av de befogenheter som kan överlämnas till en utländsk tjänsteman (jfr artikel 82.11 i förordningen). För att lagtexten inte ska bli missvisande bör detta framgå på något sätt. En möjlighet är att i ett nytt (förslagsvis andra) stycke föreskriva att ett tillstånd inte får avse sådana beslut som avses i artikel 82.11 i förordningen.

Vidare är de båda meningarna i det föreslagna andra stycket svåra att förstå i relation till varandra. För att det tydligare ska framgå att den andra meningen innebär en begränsning kan den med fördel ges följande lydelse.

En utländsk tjänsteman som ska tjänstgöra i en viss verksamhet kan dock inte ges tillstånd att utöva andra befogenheter än de som en svensk tjänsteman i motsvarande verksamhet har.

Att det är svårt att begripa hur de olika meningarna i lagförslaget förhåller sig till varande gäller också i fråga om relationen mellan första och andra styckena å den ena sidan och tredje stycket å den andra. För att tydliggöra att första och andra styckena handlar om gränserna för vilka befogenheter som i ett tillstånd *får* ges de utländska tjänstemännen, medan det tredje stycket handlar om vilka befogenheter som de *ska* ges när det väl blir aktuellt att lämna ett

tillstånd, kan det tredje stycket lämpligen brytas ut till en egen paragraf. Den kan då ha följande lydelse.

Utländska tjänstemän ska ges tillstånd att utöva de befogenheter som omfattas av 3 § och som bedöms nödvändiga för att tjänstemännen ska kunna utföra uppgifterna.

4 §

Paragrafen har fått en från språklig synpunkt olycklig utformning, vilket gör den svår att förstå. Lagrådet föreslår att den formuleras enligt följande.

Utländska tjänstemän som har getts tillstånd att utöva befogenheter enligt 3 § har vid tjänstgöringen i Sverige rätt att använda skjutvapen endast i den utsträckning som reglerna om nödvärn medger. I övrigt har de samma rätt som motsvarande svenska tjänstemän har enligt lag eller annan författning.

För att särskild utrustning ska få användas vid våldsanvändning ska dock utrustningen motsvara den som svenska polismän, kustbevakningstjänstemän, tulltjänstemän eller kriminalvårdstjänstemän använder i motsvarande verksamhet.

Som framgår av förslaget anser Lagrådet att formuleringen att skjutvapen får användas endast i nödvärnssituationer inte är särskilt lyckad eftersom den kan ge intryck av att skjutvapen får användas så snart det rör sig om en nödvärnssituation. Så är uppenbarligen inte fallet. Vad man i en konkret nödvärnssituation får göra regleras i stället i 24 kap. 1 § brottsbalken. Lagrådet är i och för sig medvetet om att regleringen i 11 § lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete är formulerad på det sätt som föreslås i remissen, men det hindrar inte att den av Lagrådet föreslagna formuleringen är bättre. Om det anses finnas hinder mot att följa Lagrådets förslag måste det klargöras i författningskommentaren hur det förhåller sig.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.